Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 64. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го КВІТНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 6, 1982 No. 64. VOL. LXXXIX.

Нюаркська Округа УНС відбула збори

Нюарк, Н. Дж. (Р.Л.). — Окружний Комітет Відділів УНС відбув Річні загальні збори в неділю, 21-го березня ц.р. в Ірвінгтоні, Н. Дж. У зборах взяло участь 27 осіб, які репрезентували 12 відділів. Присутнім був також головний організатор УНС Василь Оріховський. Зборами проводила президія в складі: мгр В. Сенежак, голова, Р. Лапичак, секретар і як гість-представник Головного Уряду УНС В. Оріховський.

Після відчитання протоколу з минулорічних Загальних зборів і звітів членів уступаючої Управи розвинулась жива дискусія; головно відносно недомагань в організуванні нових членів. Як виказав звіт уступаючої Управи, Округа придбала у звітовому році 67 членів, що є 42 відсотки призначеної квоти (160). Як причини неуспіху подавано крім погіршеної економічної ситуації, такі обставини як значний переїзд громадян у дальше віддалені місцевості, небезпека з уваги на злочинність і особливо гостра зима.

Контрольна комісія перевірила діловодство і на її внесок уділено уступаючій Управі абсолюторію.

Затверджена Зборами Номінаційна комісія подала наміченний склад Управи й Контрольної комісії. Головою обрано через акламацію заслуженого союзового діяча Юліяна Баранюка. До Управи увійшли заступник голови Я. Леськів, секретар, Р. Лапичак, касир, В. Боярський член, Ольга Оседрецька. До ширшої Управи увійшли: В. Сенежак, І. Іваник, С. Стеців, М. Отрок, Ю. Демчук, С. Чорномаз, А. Тавдровська, М. Цяпка, О. Труш, А. Кейбіда, Т. Клебан, В. Осадчук, М. Козюпа, А. Рекляйтіс і С. Оріховська. До Контрольної комісії ввійшли: В. Гнатів, В. Шпирка і М. Дереш. Після вибору нової Управи головний організатор УНС В. Оріховський виголосив доповідь. З його доповіді віднувалось немов журбу за майбутнє УНСоюзу, бо, відомо, що в громаді є напруження і розсварення. Є рівнож чутки про старання одного партійного середовища перебрати керму Українського Народного Союзу, найбільшої і найбагатшої української установи у вільному світі. Доповідач закликав делегатів на недалеку Конвенцію вживати більше розуму, як серця, діяти гідно й не допустити до спроб перебрання „влади". Треба відмітити, що всі учасники зборів солідарно заявились за добро й краще майбутнє Українського Народного Союзу, оплескамі нагородивши доповідача В. Оріховського. В точці обговорення організаційної праці забирали голос слідуючі особи: В. Сенежак — роля управ Окружних комітетів і заклик щедро жертвувати на допомогу українцям в Польщі; Є. Перейма — обов'язати кожного члена передплачувати щоденник і тижневик УНСоюзу; Калинович — змінити стопу відсотків; І. Хамуляк — творення кредитівок; В. Гнатів — внести проєкти правного оформлення округ.

Всім дискутантам дав вичерпуючі відповіді В. Оріховський. В останній точці програми Зборів І. Хамуляк дав внесок, щоби поставити на денний порядок і дати під голосування резолюцію ухвалену на Загальних зборах 214-го Відділу УНС „Чорноморська Січ" в Нюарку. Резолюція звучала: Загальні збори 214-го Відділу уповноважнюють делегата на Конвенцію УНСоюзу в Рочестері внести прохання до компетентної комісії провірити й ствердити 11 членів Головного Уряду УНС, які оформились в Комісію Правопорядку в УНСоюзі і нарушили статут УНС. Якщо комісія ствердить, що статут був нарушений, делегат є уповноважений поставити внесок на суспендування згаданих 11 членів.

Збори апробували цю резолюцію більшістю голосів Один голос був проти, два здержалися.

Після вичерпання порядку нарад, перебраний голова в заключним слові заначив, що окружні комітети вже довгі роки працюють для добра УНСоюзу. При збільшених зусиллях вислідки напевно прийдуть.

В МОСКВІ ПОТУРБОВАНО АМЕРИКАНСЬКУ КОРЕСПОНДЕНТКУ

Москва, СССР. — Як інформує агентство Ройтерс з 30-го березня ц.р., кореспондента американської телевізійної сітки Ей-Би-Сі, Ені Гаррелс, заявила, що її заатаковано й ограбовано, коли вона повернулася з приватних відвідин совєтських жидівських приятелів в Києві в неділю, 28-го березня. Вона сказала, що на її думку, цей напад був „урядово зорганізований".

Сильний мужчина, твердила вона, в самому центрі Москви, старався вирвати в неї торбинку і тягнув її понад 30 метрів, коли вона не хотіла випустити торбинки з рук. Це ділялося на дуже рухливій площі.

Поліціянт, який приглядався цьому випадкові, відмовився інтервеніювати, твердила Гаррелс. На другий день поліція повернула торбинку, але без 500 рублів в готівці. Теж подерто лист, який вона мала в торбинці. Жадного вияснення чи вибачення поліція не дала.

„Я думаю, що це був організований напад, щоб мене потурбувати та забрати матеріяли, які я могла зібрати під час моїх відвідин українських жидів", — заявила Гаррелс.

Вона сказала, що напасник був одним з чотирьох осібняків, які йшли за нею і її жидівськими приятелями ще в Києві. Ці останні чекають на візу, але не були і не є активними в жадному дисидентському русі. Гаррелс перебуває в Москві вже понад два роки.

Канадський уряд прогнав совєтського представника

Оттава, Канада. — Марк МекҐвіґен, державний секретар закордонних справ федерального уряду Канади, подав до публічного відома, що уряд прогнав заступника керівника совєтської торговельної місії в Канаді Михайла Абрамова за шпигунську діяльність. Абрамов намагався за високу ціну закупити спеціяльні оптичні й інші вироби канадської індустрії, які є на листі заборонених з огляду на їхню вагу в обороні країни.

Вироби які намагався закупити Абрамов, поміщені на листі заборонених не лише Канадою, але й іншими західніми країнами включно з Японією. Абрамова приловили секретні співробітники Королівської канадської кінної поліції, яка займається по традиції противорозвідкою. З огляду на зростаючу небезпеку шпигунства, особливо з боку СССР, в Канаді урядові чинники підготовляють створення спеціяльної установи державної безпеки, яка перебрала б ці справи.

Совєтська амбасада в Оттаві потвердила, що Абрамов увійшов в контакт з президентом Канадської кабльової компанії, Ельтоном Кілламом, з метою закупити в тій компанії підводні морські каблі. Речник амбасади сказав, що Кіллам увійшов з власної ініціятиви в контакт з торговельним представником СССР. Кіллам потвердив, що він запропонував продаж уживаного кабля, який замінено новим і кращим, совєтському представникові, але той не виявив ніякого заінтересування тим каблем, а за те запропонував купно інших товарів, які продукує каблева компанія і виявив готовість заплатити за них дуже високу ціну. В тій стадії розвитку цієї справи інтервеніювала канадська контррозвідка з Кінної поліції.

Речник совєтської амбасади, Александер Подакін, подав до відома, що совєтська амбасада в Оттаві звернулася з пропозицією до канадських органів, щоб вони відкликали усунення Абрамова з границь Канади, бо це пошкодить розвиткові торговельних відносин між тими двома країнами. Одначе МекҐвіґен в імені канадського уряду відповів, що рішення того уряд змінити не може, бо „Абрамов зовсім очевидно займався справами, які не відповідали його службовому станові". Канадський уряд висловив затурбовання з того приводу, що продовж останніх чотирьох років це вже третій випадок приловлення офіційного совєтського представника на шпигунстві.

ІСНУЄ МОЖЛИВІСТЬ ПОГЛИБЛЕННЯ КРИЗИ В ПОЛЬЩІ

Вашінгтон. — Заступник державного секретаря для політичних справ Лоренс Іґлбирґер підтвердив у розмові з кореспондентами, що існує можливість поглиблення політичної й економічної кризи в Польщі, може навіть вже в найближчому майбутньому, якщо військовий режим не відступить від теперішньої тактики масових репресій проти членів вільної профспілки „Солідарність" і населення взагалі. Криза очевидно, поглиблюватиметься також з економічних причин, бо ції проблеми не зуміли розв'язати, ані попередній уряд, ані теперішня Військова рада національного спасіння.

Вказуючи на найновіший розвиток подій в Польщі, а також в інших країнах Східньої Европи, Іґлбирґер підкреслив, що з теперішнім політичним й економічним станом польські комуністи не підуть вперед і не заспокоять розбуханих хвиль незадоволення польського народу. Нарід, на думку заступника державного секретаря й зрештою також багатьох інших політичних спостерігачів, може витримувати репресії й економічну нужду тільки до певних меж, а потім може створитися така ситуація, що її тяжко буде контролювати.

Іґлбирґер дещо відрізняється у своїй оцінці від інших американських політиків, які не виключають навіть відкритих виступів широких народних мас в Польщі проти військової хунти і комунізму взагалі. Він каже, що напрavду тяжко передбачити коли таке незадоволення осягне свого верха і в якому напрямі воно розвиватиметься. Він висловив своє здивування, що Військова рада ще й досі не випрацювала якогось конкретного пляну розв'язки економічної і робітничої проблеми, без якого є неможливо поладнити існуючий в Польщі конфлікт між комуністичною владою підтримуваною військом і поліцією та робітництвом, яке спирається на підтримку широких народних мас.

Американський речник звернув також увагу на важливу ролю існуючих західніх економічних санкцій, які, якщо буде потрібно, збільшаться, щоб показати Москві і Варшаві, як фактично думає Захід про їхню систему утисків проти польського народу. Покищо існуючі санкції є вистачальними, — заявив Іґлбирґер, — додаючи, що Вашінгтон держить в резерві інші можливі санкції, які були тимчасово стримані з зв'язку з аналізою загальної ситуації і студій численних пропозицій урядової комісії Джеймса Баклі, яка, як відомо, побувала в Европі з метою добитися координації санкцій проти Совєтського Союзу і Польщі.

Політичні спостерігачі кажуть, що Адміністрація президента Роналда Реґена свідома труднощів, які постали з браку єдности західного світу і тепер намагається цю єдність змонтувати, знаючи, що Москва, наприклад, зуживає велику частину західніх кредитів на розбудову своєї мілітарної потужности і на ефективну пропаґандивну кампанію проти Заходу.

АРҐЕНТИНЦІ ЗАКРІПЛЮЮТЬСЯ НА ФАЛЬКЛЯНДСЬКИХ ОСТРОВАХ

Буенос Айрес, Арґентина. — Суспільство Арґентини прийняло з великим ентузіязмом вістки про інвазію арґентинських військ на Фалькляндські острови, а уряд подав до відома, що на берегах тих островів висаджуються нові арґентинські військові одиниці.

Арґентинський уряд після окупації головних пунктів Фалькляндських островів перезвав їх офіційно на Мальвінас Арґентінас, столицю тих островів Стенлі на Пуерто Ріверо та іменував губернатора, генерала Маріо Бен'яміна Менендеза. Арґентинські воєнні літаки вивезли з острова британського губернатора, Рекса Ганта, 79 вояків та 15 жінок і дітей до Монтевідео, столиці Уруґваю, звідки їх забрали до Лондону спеціяльно прислані військові літаки британського летунства. Міністер закордонних справ Анґлії, лорд Каррінґтон, подався до димісії, а в слід за ним два його заступники, а резиґнації міністра оборони, Джана Натта, очікують кожної хвилини.

З портів Анґлії, як подають засоби масової інформації Анґлії, відплила велика морська ескадра в напрямі Фалькляндських островів. Обурена до краю публічна опінія Анґлії вимагає рішучої протиакції, а міністер оборони Натт зложив заяву, що коли мирні заходи повернути ті острови в анґлійске посідання не дадуть успіху, Лондон вжиє збройної сили. Він сказав: „Коли треба буде боротися збройно, ми будемо. Ми не починимо боротьби з іншою метою, як перемогти".

Арґентинська інвазія на Фалькляндські острови заскочила анґлійський уряд зовсім неприготованим і це викликало гостру критику прем'єра, Марґарети Тачер, та керівників відповідальних у тих справах міністерств та відомств. Лейбор партія вбуде в понеділок наради своїх найвищих чинників з метою вирішити дальші кроки тієї партії як у внутрішній політиці так і в відношенні до Арґентини.

Президент Арґентини, генерал Леопольдо Ґатієрі, у відповідь на ту анґлійську заяву відповів гнівно: „Хай буде відомо усій міжнародній спільноті, що якщо арґентинський нарід буде заатакований військовими силами, морськими, сухопутними чи летунськими, він візьме зброю в руки й усіми засобами, які матимем до розпорядимости, вступить у бій.

Британська ескадра, яка вийшла у море, складається з біля 40 бойових кораблів. Приблизно за три тижні вона ввійде у води Фалькляндських островів і тоді можна сподіватися зудару. Одначе надії на мирну розв'язку того несподіваного конфлікту, як подають міжнародні дипломатичні кола, ще не слід тратити. Президент Ґальтієрі, заявив пресі, зібраній у Рожевому Домі, палаті президентів Арґентини, що Арґентина респектує рішення Ради Безпеки ОН, але залишає за собою повну свободу рішень і акцій. Американські політичні чинники зразу після отримання інформацій про арґентинську інвазію розпочали всесторонні заходи за розв'язку того конфлікту. Вашінгтон включив в ці заходи всі свої сили, навіть президент Роналд Реґен відбув майже годинну розмову з президентом Арґентини Ґальтієрі, одначе поки-що без успіху.

У світі

КАНАДСЬКИЙ АМБАСАДОР у Вашінгтоні, Аллан Ґотліб, у свому виступі на форумі Джанс Гопкінс університету, вийшов з пропозицією договоритися з американськими чинниками в справі нових норм у відносинах і співпраці ЗСА і Канади. Він сказав: „Не забуваймо, що ми є двома різними країнами. Ми мусимо дбати про те, щоб норми у веденні наших відносин відповідали тим змінам, які зайшли в нашому житті. З обидвох боків слід ствердити зростаюче зрозуміння для того, щоб з'ясувати свої позиції в справі цілого комплексу наших відносин. Між нами і далі є традиційні різниці: з одного боку великодержава ЗСА, пов'язана різними справами з цілим глобом, могутня сила, якої інтерес у канадських зв'язках є значно менший, як важливість тих зв'язків є в очах канадців". Ґотліб підкреслив, що в сучасному світі треба виходити з національних інтересів поодиноких партнерів та з їхніх національних цілей.

КРОК ЗА КРОКОМ входять у життя постанови договору ЗСА з Панамою з 1977 року в справі ступневого передавання різних функцій, що їх досі виконували американці, в руки панамців. Саме тепер почалася важлива фаза передавання поліційної влади і всіх зв'язаних з нею фукцій в руки панамських чинників. Після останнього передання поліційних функцій панамським формаціям американська поліція, яка дотепер виконувала повністю службу безпеки й порядку, буде розв'язана. Частина її людського складу може бути включена в панамську поліційну систему, але це повністю залежатиме від панамських чинників. Згідно з договором з 1977 року, який підписали в імені ЗСА тодішній президент Джіммі Картер, а в імені Панами тодішній президент Омар Торрíхос Геррера, який помер минулого року, контролю всіх державних і політичних функцій переберуть від американців панамські чинники 31-го грудню 1999. Після перебрання повної поліційної влади панамцями всі американські громадяни, які перебувають на терені Панами, підлягають панамській поліції, законові й судові.

ДВА МОРСЬКІ ЧОВНИ, наповнені ізраїльськими релігійними ортодоксами прибили до берегів Синайського півострова в районі поселення Яміт, та висадили при помочі звичайних гумових човнів „відсіч" для тих поселенців, що рішили не покидати своїх поселень і протиставитися передачі решти Синайського півострова Єгиптові. За тими човнами в часі їхньої морської плавби патрулювали ізраїльські прибережні військові кораблі, але „бою" їм не видавали, ані не спинювали їх у плавбі, а опісля в „десанті". У морській виправі ізраїльських ортодоксальних арґонавтів бере участь група відомого рабина Меїера Кагане „Кач", який заповів, що коли б вояки Ізраїля хотіли силою виселити тих, що залишилися в Яміті та тих, що прийшли їм з відсічю, то прийде до силового зудару. Після того між „залишенцями" в Яміті наступив розлад. Одні з них заявили, що не піднесуть руки на ізраїльського вояка, а другі, що вони, виконуючи волю Божу, мусять у потребі вжити сили.

ТЕРОРИСТИ Ірляндської Республіканської Армії (ІРА) знову вбили в Лондоні пострілами з рушниці двох анґлійських вояків. Таким чином число вбитих анґлійських вояків на протязі одного тижня осягнуло п'ять осіб. Терористи захопили були мешкання в одному з домів при вулиці, якою частіше проїжджають військові патрулі, стерогизували мешканців і чекали на нагоду виконати своє завдання. Після вбивства тих двох вояків вони втекли й дотепер поліція не могла впасти на їхній слід.

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН перейшов у четвер, 1-го квітня ц. р., 90-хвилинну перевірку здоров'я у медичному військовому шпиталі Бетесда в Мериленді і лікарі встановили, що Президент цілковито здоровий. Останньо Р. Реґен скаржився на легкий біль в околиці лівої нирки і приватний лікар підозрівав, що цей біль можуть спричиняти ниркові каміння. Після перевірки лікарі заявили, що вони не знайшли жадних познак, які вказували б на якусь хворобу Президента. Леррі Спікс, заступник пресового секретаря Білого Дому, заявив після повороту президента зі шпиталю, що Президент почувається добре, а результати перевірки виявились задоволяючими. Присутнім при перевірці був особистий лікар Р. Реґена ще з каліфорнійських часів д-р Бартон Смит.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР Вілліям Г. Кеннеді із Сан Дієго в Каліфорнії отримав пораду з Департаменту справедливости, щоб він зрезигнував зі свого становища з огляду на те, що він без порозуміння з генеральним прокуратором Вілліямом Френчом Смитом, розкрив діяльність деяких співробітників американської Центральної Розвідчої Служби, нанісши тим самим шкоду згаданий інституції безпосередньо і Департаментові справедливости посередньо. Минулого року президент Роналд Реґен персонально порадив генеральному прокураторові номінувати на це високе прокураторське становище В. Кеннеді. Покищо не відомо, як реаґуватиме Кеннеді на цю „пораду" генеральної прокуратури, але політичні спостерігачі не сумніваються, що його дотеперішня функція закінчилася.

ТРОСТИСТИ федеральної програми соціяльного забезпечення перестерегли Конгрес в кінці минулого тижня, що ця програма знаходиться у глибокій кризі і уряд соціяльного забезпечення не зможе своєчасно виплатити пенсій багатьом мільйонам емеритів в другій половині 1983 року, якщо обидві палати Конгресу, Сенат і Палата Репрезентантів, не приймуть в скорому часі окремого законопроєкту, який уповноважить Адміністрацію пересунути відповідну кількість грошей з інших програм. Тростисти, які усі три є членами кабінету президента Роналда Реґена, не пропонують однак жадної іншої реформи, наприклад підвищення рівня пенсійного віку, про що раніше вже була мова, чи піднесення вкладок до соціяльного забезпечення від працюючих американців. Тростисти заявили, що вони спершу почекають на вислідки покликаної Президентом Крайової комісії для перегляду програми соціяльного забезпечення, яка повинна закінчити свою працю вкінці цього року. Обидві сторони, Уряд і Конгрес, шукають у цій справі компромісової розв'язки.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ СКАРБУ Доналд Т. Ріґен заявив кореспондентам, що відсоток безробітних у місяці березні знову збільшився і правдоподібно досягне у перших днях квітня дев'ять відсотків. Найбільш пошкодованими у цьому відношенні є Дітройт, центр автомобільної індустрії, а також деякі місцевості в середньозахідних і полудневозахідних стейтах ЗСА. Якщо відсоток безробітних справді досягне дев'ять відсотків, то це буде найвища цифра від закінчення Другої світової війни і друга з черги найвища від часу коли бюро статистики і праці розпочало свою працю 40 років тому. Безробіття в лютому становило 8,8 відсотка. Ріґен заявив, що він майже певний, що безробіття ніколи не досягне 10 відсотків, що було б свого рода катастрофою не тільки для робітництва, але також для економії взагалі. Він думає, що американська економія почне поправлятися...

Ватиканськo-анґліканська комісія звітувала про екуменізм

Лондон, Англія. — Методично і послідовно працювала Анґліканська Церква, а зокрема її голова, Архиєпископ Кентербері, д-р Роберт Ренсі, підготовляючи візиту Папи Римського Івана Павла II до Анґлії. Одним з важливих заходів, закінчених перед прибуттям Папи Римського є остаточний звіт спільної Ватиканськo-анґліканської комісії, ціллю якої було перестудіювати й випрацювати всебічний звіт про можливості тіснішої співпраці між обидвома Церквами.

Хоч Анґліканська Церква нараховує тільки 67 мільйонів визнавців у всьому світі, а Католицька біля 725 мільйонів, одначе вага Анґліканської Церкви велика в християнському світі. І тому зближення між тими Церквами загально вважають великим кроком вперед в екуменічному русі, який змагає до співпраці, а відтак і до об'єднання християнських Церков. Спільний звіт тієї комісії підкреслив, що, хоч розходження між обидвома Церквами не багато, але вони глибокі. Від часу опущення анґлійцями на початку 16-го століття зв'язків з королем Генрі VIII Вселенської Церкви в Анґлії завжди були гострі противатиканські настрої, а навіть довший час були жорстокі переслідування католиків. Тому, не диво, що ще й тепер якесь число вірних Анґліканської Церкви і її клеру рішуче виступають проти приїзду Папи Римського до Анґлії та ще й на запрошення голови Анґліканської Церкви. Досі ще не вдалося переконати ті скрайні елементи, щоб вони стримались перед неприязними виступами проти Папи, коли він перебуватиме на острові від 28-го травня до 2-го червня.

Серед розходжень між тими двома Церквами на першому місці є визнавання Папи Римського Христовим Намісником на землі та його непомильність у справах католицької доктрини і моралі. Дальшою контроверсією є вчення Католицької Церкви про божественість Матері Божої Марії. Крім цього целібат Католицької Церкви є дальшою великою перешкодою перед зближенням тих Церков. Комісія узгляднує ті всі проблеми у своєму звіті, але на загал висновки її стримано оптимістичні, а найважливіше вони становлять добрий ґрунт для продовжування діялогу.

Кентерберійський Архиєпископ, д-р Ренсі, заявив зі свого боку, що він не має ілюзій щодо ролі тієї справи розходжень, але Генеральний Синод Церкви Анґлії й тому немає чого уникати розмов, чи заперечувати потребу контактів.

В. Білик — „почесний посадник" Джерзі Сіті

Посадник Джерзі Сіті Джералд МекКенн гратулює Володимирові Білику (зліва) з нагоди почесної грамоти від міста для заслуженого союзовця і громадянина.

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Відомий союзовий і загально громадський діяч українського Джерзі Сіті, Володимир Білик, неподавно був відзначений містом у особливий спосіб: посадник міста Джералд МекКенн призначив його „одноденним посадником" на суботу, 27-го лютого, цього року, в час відсутности самого МекКенна, що і зазначено на двох грамотах, які дістав задоволений солензант.

Почесна грамота подяки від посадника міста, крім звичайно в таких випадках тексту, пише, що В.Білик — „мешканець Джерзі Сіті, є передовий член нашої громади і він є носієм ідеалів доброго громадянина і духу справжнього американізму". Друга грамота стверджує ще раз факт почесного одноденного „посадникування" В.Білика; обидві вони носять золоту печать „Міста Джерзі Сіті".

До цього відзначення заслуженого союзовця причинилася чимало Ірена Загилькевич, українсько-американська діячка і місцева активістка, яка працює в Демократичній партії і часто-густо дораджує посадникові в українських справах.

ПІСЛЯ АПЕЛЮ ПРЕЗИДЕНТА

ПІСЛЯ АПЕЛЮ ПРЕЗИДЕНТА Іраку Саддама Гуссейна до його військ, а зокрема командування фронтом проти Ірану, командир IV іракської армії, яка займає першу лінію на тому фронті зложив в імені командування і бійців обіт не відступити ані кроку далі у випадку нової іранської атаки. Небезпека тієї атаки виразна, бо проти IV армії Іраку іранське командування концентрує великі людські сили.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Союзи і громада

У філядельфійській „Америці" ч. 40 з 3-го березня ц. р. появилася на першому місці обширна стаття Преосвященного Єпископа-помічника, тоді ще головного предсідника Союзу Українців Католиків „Провидіння" М. Москаля, яка стверджує деякі істини, що стосуються не тільки тієї братської католицької організації, але й усіх братських Союзів, Церкви й усієї української громади. Згадуючи про заснування „Провидіння" (у 1912 році) першим єпископом Української Католицької Церкви в Америці Сотером Ортинським, Автор підкреслює, що „Владика Сотер думав про майбутнє і був свідомий того, що без рідної Церкви, без релігійної атмосфери в родині, без побожного родинного життя, українці швидше чи пізніше зникнуть в американському суспільстві..." Однаково, як це підкреслено в основній грамоті-статуті Українського Народного Союзу, — „Провидіння" також (пише Владика) не має на першому місці своїх завдань забезпеченевої справи, не орієнтується на матеріяльні зиски, а тільки сприяє активно духовим вартостям, культурі, релігійному вихованню молоді, моральній і матеріяльній допомозі членству.

Велике загальногромадське й національне значення має ствердження Автора-Владики, що „...Членство СУК „Провидіння" зобов'язується бути всеціло відданим Церкві та її Ієрархії, під ніякою умовою не причинятися до непорозумінь чи незгоди в спільноті. Це означає, що члени СКУ „Провидіння" як у приватному, так у громадському житті повинні бути посередниками та миротворцями, коли в нашій громаді виринає будь-яке непорозуміння. Не до подумання у правильному зрозумінні християнського світогляду ставитись до інакодумаючих наших братів і сестер, як до ворогів..."

Таке становище з'ясовує факт, що в „Америці", органі СУК „Провидіння", появилися численні статті, які закликали до згоди і порозуміння в громаді, де настав розкол і заколот від часу злощасного 13-го Конгресу українців Америки. І сам Владика Роберт Москаль не обмежився до тієї словесної заяви. Коли він, ще тільки як монсеньйор, але головний предсідник „Провидіння", був на протязі року екзекутивним віцепрезидентом Українського Конгресового Комітету, то за того його головування УККА був дійсно репрезентаційною українською організацією організацій. Було приємно бувати на засіданнях Крайової Ради, на яких він головував. Тримаючись засади, що головуючий на зборах, на яких є люди різних поглядів, має за обов'язок шукати завжди компромісового одностайного рішення і не допускати до майоризування більшістю меншости, бо ця меншість — це репрезентанти суверенних і добровільних членських організацій, монсеньйор Роберт Москаль ані разу не допустив до конфлікту на засіданнях Крайової Ради, — він завжди, з великим тактом, але й потрібною рішучістю знаходив розв'язку контроверсійних проблем, яка задовольняла всіх різнодумаючих учасників Крайової Ради. Та, коли на історичному засіданні Крайової Ради у грудні 1979 року о. Роберт Москаль, згідно з обов'язуючою ротаційною системою у проводі УККА, передав головування своєму наступникові, зараз же, буквально за годину-дві започаткувався під новим головуванням конфлікт, який завершився на 13-му Конгресі повним розбиттям УККА.

„Живемо в небезпечних і загрозливих часах наступу безбожництва і атеїстично-комуністичних розкладових течій. Перед нами великі завдання зберегти та розбудувати українську субстанцію, зберегти й розбудувати нашу Церкву, всі наші організації і посилити намагання зберегти при нашій Церкві і нашій спільноті нашу молодь, яка є нашим найдорожчим скарбом і запорукою світлого майбутнього Церкви і народу. Ця молодь, одначе, живе під ворожими українству впливами. Наші намагання будуть успішними й ми осягнемо бажану мету, коли будемо спільно застосовувати християнські засади в родині і в громаді", — закінчує свою статтю Владика Роберт Москаль. І під цими його словами й закликами можна підписатися двома руками. Коли будемо зберігати християнські засади в родині і громаді, то не будемо думати про добро партії чи одиниці, а будемо думати тільки і єдино про добро батьківщини, народу і Церкви. І тоді не буде нинішнього розладу а запанує згода на базі плюралістичного суспільства, на базі спільної конструктивної праці для спільних цілей — як цього вимагає сучасна трагічна ситуація в Україні і невесела ситуація в українській громаді в діяспорі.

Анатоль Камінський

ЧИ НОВИЙ РОМАНОВ НА КРЕМЛІВСЬКОМУ ОВИДІ?

I

Склалося так, що щойно із смертю Суслова 25-го січня ц. р., світова преса і кремлінологія голосно заговорили про сучасну під'їздову, але, тим не менше, завзяту боротьбу, за майбутню владу на верхах Кремля. Це і зрозуміло, коли зважити, що у цілому післясталінському періоді, при кожній зміні кремлівського владного ґарнітуру, Суслов завжди відігравав важливу ролю головного „кінґмейкера" для кожночасного, чергового вождя партії і імперії. Його становище, наприклад, у конфлікті Хрущова з Берією в 1953 році було не менш вирішальним, як і Жукова з його танками. Подібно Суслов допоміг перерішити в користь Хрущова його розгру з „антипартійною групою" в 1957 році. Так само він підтримав і благословив усунення Хрущова Брежнєвим і „компанією" в 1964 році. І немає сумніву, що його відхід позбавив Москву надзвичайно важливого, „традиційного", і на свій лад, „стабілізуючого" інструменту, у механізмі чергової зміни на самому верху Кремля. При відсутності будь-якої, більш-менш нормальної системи і процедури передавання влади, відхід Суслова в теперішній ситуації, щонайменше ускладнює в майбутньому ще більше, як сам перебіг, так і наслідки надходячих перемін.

Але тим не менше, було б помилковим вважати, що щойно, і лише, смерть Суслова поставила „на тапету" наслідство хворого та з кожним днем слабшого Брежнєва і боротьбу за його „чоботи". На ділі, позакулісові розгри за майбутню владу, які супроводяться щораз виразнішими спробами послабити теж теперішню позицію самого Брежнєва, тривають вже щонайменше добрих кілька місяців. Вони почалися далеко ще перед виявленням недавніх, „кольоритних" історій і скандалів, що в них замішано і доньку Брежнєва Галіну, дружину 1-го заступника МВД Юрія Чурбанова і її близьких приятелів Бориса „Цигана" і Анатолія Колеватова з „Союзгосцирку", і заступника шефа КҐБ ген. Семена Цвігуна, який вів слідство проти них та, „замішавши родину Брежнєва", по розмові з Сусловим, мав собі пустити кулю в лоб, і ген. Константина Зотова з ОВІР-у... і діяманти з „Самоцветов" на Арбаті...

Треба було, однак, смерти Суслова і коротко після того, усунення його протеже Алексєя Шібаєва з головства Всесоюзної ради профспілок, щоб увага совєтологів і політиків сконцентрувалася на розгадах і здогадах хто із кремлівського „сузір'я вступить невдовзі у чоботи зараз ще „дуже шанованого і дорогого Леоніда Іліча". Його права рука — Констaнтін Черненко, — який щораз більше перебирає останньо теж „ідеологічні аґенди" по Суслову, чи інший близький друг президента і генерального секретаря КПСС — Андрей Кириленко? Чи може голова уряду Ніколай Тіхонов? А може міністер оборони Дмитрій Устінов, або й шеф КҐБ Юрій Андропов?

Порядком нормальної в таких випадках совєтологічної селекції і елімінації, звичайно, доволі „волюнтаристичної", щоб не сказати примхуватої, недавно висунено трьох головних кандидатів на місце Брежнєва: Черненка, Тіхонова і Кириленка.. Перш усього „усунено" Андропова, якого, мовляв, дискваліфікує його теперішня функція і прецеденс з Берією в 1953 році. „Усунено" теж і Устінова, якому радше готові приписати евентуальну ролю, подібну до тієї, що її відіграв Жуков, теж в 1953 році, загородивши своїми танками доступ війська КҐБ, що їх Берія повинен був постаратися скоріше стягнути до Москви...

До речі, прецеденс із Берією цікавий для нас не з погляду кваліфікованости шефа КҐБ на голову партії і імперії, але з іншої причини. Пригадаймо, що Берія, як пізніше виявилося, рвучись до влади, ставив не лише „на національні кадри в партії" у неросійських республіках, але плянував перевести певні доволі далекойдучі реформи в колгоспному господарстві і аграрній політиці взагалі. Об'єктивно, все це разом, куди більше кваліфікувало його на керівника СССР, як Хрущова, але очевидно, дискваліфікувало згори з тих же причин в очах тодішньої панівної російської шовіністичної олігархії. Головним чином, це стосувалося плянованого Берією нового курсу в національній політиці.

Цього не можна, однак, сказати, аж ніяк, про Андропова, який, навпаки, і є якраз речником дуже гострого шовіністичного імперіялістичного курсу і зовсім добре пасує у це гніздо сучасних шершенів російського націонал-комунізму. А це, власне, і кваліфікує належно його кандидатуру і збільшує його шанси, тим більше, що коли всім іншим претендентам вже раніше стукнула 70-ка, у нього „тільки" 66 років. І йому напевно ще не грозить сенільність, жертвою якої, між іншим, впав останньо Кириленко, що й привело до того, що тверда „трійка" — Кириленко, Тіхонов і Черненко — зредукувалися до „двійки".

(Продовження буде)

З господарського життя

Одною з професійних груп, яку може найбільше вдарив довготриваючий господарський застій, є група правників. У ЗСА, країні приватного підприємця, контракт мав особливу силу. Контракт двох сторін виготовлений фахівцями правниками, а підписаний сторонами, або їхніми уповноваженими, був підставою для дальшої діяльности. Через те мусіло закономірно дійти до того, що вагу контракту окреслювано „святість контракту". В такій дійсності роля правника в господарському житті мусіла бути особливо велика. А найбільшу ролю грали правники в діяльності великих промислових і торговельних фірм. Великі фірми не жаліли грошей, щоб оплатити найдорожчих правників. Одначе в теперішній ситуації не лише потерпіли адвокати, клієнтеля яких — це приватні особи, або невеликі групи, але й адвокати великих фірм, так звані корпораційні адвокати. З кіл великих адвокатських фірм надходять інформації про маліючу кількість різних справ та про скорочувані фонди на переведення тих справ.

Справа повороту до золотого стандарту монетарної одиниці, тобто до гарантії золотом її вартости, стала останнім часом не лише актуальною й гарячою. Дебати довкола цієї справи ставали щораз гарячіші у зв'язку з інфляцією з одного боку, а з другого — у зв'язку з продовжуваною рецесією. У ЗСА, навіть на найвищих державних становищах, деякі одиниці висловлювалися у користь повернення гарантування, чи підтримки доляра золотом. Для дефінітивного вияснення цієї справи принаймні на якийсь час, бо колись вона знову повернеться в дискусіях та серед господарських альтернатив, покликано в ЗСА Комісію золота, яку очолив неабиякий знавець монетарних справ секретар скарбу ЗСА, Доналд Ріген. Комісія складалася з 17-ти знавців цієї справи в конгресі й переслухала вона найвидатніших науковців та господарників. У висліді праці цієї Комісії видано кінцевий звіт, в якому Комісія висловилася проти привернення золотого стандарту та проти пов'язання вартости доляра з тим дорогим металем. Коли запитано голову Комісії — чи можливе є введення якогось часткового пов'язання доляра з золотом, він відповів: „Це можливе, але не правдоподібне".

Серед господарських кіл ЗСА зростає натиск на обниження відсоткової стопи, яка щораз дошкульніше відбивається на господарському застої й спинює вихід з нього. Тиск іде в першу чергу на Раду федеральних резерв, щоб вона змінила свою дисконтову політику.

Західні банки, які стали вірителями заборгування польського комуністичного уряду на суму 2,4 більйона долярів, що їх платність минула вже минулого року, погодилися на розкладення платностей цієї суми на довші роки. Сталося це після того, коли польський уряд вплатив 500 мільйонів долярів відсотків за минулий рік. Деякі з тих вплат вплинули готівкою, інші покрито з нових кредитів, або вплатами урядів, якими відтак ті уряди обтяжили рахунок Польщі. Польща погодилася на сплату тих кредитів чотири роки відтепер з тим, що цього року буде вплачено 5 відсотків тієї суми. Підписання нової умови сплат буде мати місце у вівторок, 6-го квітня в Франкфурті, Західній Німеччині. Переговори в цій справі тривали довгі місяці, вже декілька разів були повідомлення, що справу узгіднено, але вкоротці після того приходили спростування, що це не відповідає правді, бо польський уряд не виконав абсолютної передумови відкладення сплат, якою було вирівняння належности за відсотки до кінця 1981 року.

Учасники щопівричної конференції лідерів Европейського спільного ринку, яка відбулася під кінець березня у Брюсселі, заявили у своєму кінцевому комунікаті що висока відсоткова стопа в ЗСА приносить великі шкоди европейському ринкові та спиняє пожвавлення економіки й поставили вимогу ЗСА зменшити ту стопу.

Деякі окраїни ОПЕК-у загрозили оливним компаніям, які вимагають від Нігерії зменшення ціни на її ропу, бо в інакшому випадку вони перестануть купувати її. Остання нарада ОПЕК-у рішила скоротити відповідно продукцію, щоб зменшити натиск на ціни ропи й розкласти те скорочення пропорційно на всіх членів ОПЕК з метою не допустити до зниження цін. Нігерія, яка знаходиться у поважних фінансових труднощах, обнизила свою продукцію з 1,1 мільйона барилок денно на 600,000 до 700,000 барилок денно і її ситуація викликала занепокоєння серед членів ОПЕК-у, які хотять втримати сталу ціну на ропу. Шейх Агмед Закі Ямані, міністер нафтової продукції й продажу ропи Савдійської Арабії, заявив у своєму виступі перед британським парляментом, що політика нафтових компаній наставлена на обниження ціни є загрозою для цін і взагалі для цілости нафтового ринку. Він загрозив, що коли тиск на ціни триватиме далі, то Савдійська Арабія перестане продавати ропу тим компаніям, які будуть провадити таку політику.

Олександер Татомир

АНГЛОМОВНА УКРАЇНІСТИКА

I

Кожна історична праця про Другу світову війну на Сході Европи поміщує довшу, або коротшу згадку про Україну. Часом, незначна навіть замітка — така багатомовна, що приковує увагу читача, а особливо дослідника давнини. Можна недоцінювати потенціялу та значення України, але ніяк не можна поминути її в історіографії Східньої Европи. Цим самим не в десятках, а в сотнях різних історичних праць, у мемуарах, записках тощо, находимо цінні інформації про нашу батьківщину, її бувальщину, змагання, побут і т. п.

Джан Фишер

Із давніших видань на окрему увагу заслуговує праця, яка вміщує цікаві інформації про Совєтський Союз, а зокрема про Україну в 1946 році п. з. *„Why they behave like Russians" — by John Fisher, Harper & Brothers, New York-London 1946, 262 pages.*

Фишер — це історик, журналіст, який протягом двох місяців у 1946 році, як член американської місії УНР—РА, перебував в Україні. Більшість часу він провів у Києві. Принагідно відвідував Харків, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Полтаву, Кременчук та деякі українські села. Зустрічався з усіма прошарками населення.

Автор із справжнім захопленням описує чар України, її матеріяльні та духові багатства й побут. Київ прирівнює до Мадриду, а Полтаву до містечок довкола Рів'єри. „Міста України виглядають зовсім інакше, як денебудь у Росії. Вони мають широкі вулиці, низькі доми плястровані ізсовні плитками у різних кольорах. Своїм виглядом створюють середземноморську атмосферу. Україна має більше західній характер, як усі інші частини Совєтського Союзу. Чорнозем, пшениця та домашні тварини є найкращі на українських землях. Там є також куди вищий рівень життя".

„Українці — це найбільше гостинний, товариський, увічливий й чемний народ у світі. Вони мають власну культуру та мову, іншу від росіян. У них є розвинене почуття гідности й своєрідної вищости. Мораль українців є висока. Не чути простацьких жартів, або соромацьких розмов. Жінки, а навіть балерини, одягаються пристойно, рідко розводяться, а проституція у них карається 5-ти роками важкої таборової праці. Ніде в світі матері не піклуються так дбайливо своїми дітьми, як в Україні. Тому їхня молодь має здоровий вигляд. Українці вирізняються подиву гідною вітальністю та здібністю радіти життям. Вони є найкращими співаками в світі, бо можуть гармонізуватися не тільки на чотири, але навіть на сім, а то й вісім голосів".

Важко повірити, що за стільки років наші україністи не доглянули цієї винятковоі праці та що вона досі не находиться у нашому бібліографічному реєстрі прихильних нам видань чужинців.

Павло Ліверкюн

„German Military Intelligence" — by Paul Leverkuehn. Praeger-New York 1954.

Автор на 158-66 сторінках пише про українських націоналістів, а особливо про — український батальйон п. н. „Нахтіґаль": „Взимі в 1940-41 роках, у Нойгамері вишколено з українців, колишніх польських вояків, окремий батальйон. Зформовано їх з людей, що здобули дбайливу військову підготову в польській армії. Українські організації вибрали їх із воєнно-полонених. Вони були членами різних організацій, а деякі із них належали до групи Бандери. Українським командувачем батальйону став загартований партизан Чупринка, що його вбито в 1951 році (в 1950 році — О. Т.), коли він керував повстанням. Німецьким командувачем назначено Альбрехта Герцена, а політичним керівником проф. Оберлєндера.. Батальйон названо 'Нахтіґаль', тому що в ньому був знаменитий співочий ансамбль, який міг дорівнюватися найкращим козацьким хорам. 'Нахтіґаль' прилучено до I баталіону Бранденбурзького полку, що 22-го червня ввійшов у Совєтський Союз. У битві за Львів стежі довідалися, що в місті відбуваються масові екзекуції українців. Командувач обидвох з'єднань дав наказ сім годин перед наміченим часом у ночі з 29-го на 30-те червня увійти в Львів. При цій нагоді український батальйон дуже відзначився. Він заняв радіову станцію..." Автор інформує, що 30-го червня, 1941 року проголошено Незалежну Українську Державу".

„У тюрмах вояки найшли тисячі вбитих українців, що їх недавно застрілили енкаведисти. Цей жахливий вид скріпив їх бажання дальше боротися та силою прогнати російських наїзників із цілої України. 'Нахтіґаль" постійно відзначався передусім у битві за Вінницю".

Луїс Снайдер

„The War" — by Luis Snyder, Simon and Schuster New York 1950, 579 pages.

Снайдер — це блискучий історик і журналіст, автор численних історичних, політичних і психологічних творів. Знавець націоналізму й Совєтського Союзу.

(Продовження буде)

Омелян Пріцак

НАПЕРЕДОДНІ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

(Доповідь у 25-ті роковини ФКУ на конфеференції у Маямі 13-го березня 1982).

I

Признаюся, що я в дуже тяжкій ситуації: у 25-річчя Фонду Катедр Українознавства (ФКУ), я маю говорити про тисячоліття хрищення України. Це ж зразу треба мати на увазі, що так скажу, два весілля, які далеко й цілком неспівмірні. Заки перейду до другого слова, яке буде коротке, бо мушу мати на увазі теж вашу терпеливість, хочу згадати, що коли в березні 1967 року, на запрошення тзв. Круглого Столу, я мав доповідь про те, що можна б зробити для врятування української науки в діяспорі, не зустрів я належного зацікавлення навіть у тій культурній українській публіці, крім невеличкого гуртка саме тих, які опісля створили Фонд Катедр Українознавства. Коли я подав свій плян, зокрема економічну його частину — присутні завважили, що таке є, очевидно, неможливе серед української громади, тоді виступив Степан Хемич і заявив, що мій плян є те, на що він чекав та що є група студентів, які вже про це думали. І не тільки думали, але видно в 1967 році мали йнакше значення ніж сьогодні. І ті 300 тисяч С. Хемич, крім своєї й свого гуртка праці, віддав до диспозиції. У моєму житті це була переломова хвилина, бо з того моменту проблема української науки вийшла зі стадії теоретичного лиш зацікавлення. Я мусів зв'язати все своє майбутнє життя з тією справою та з одного боку відчував всі труднощі, що їх має кожний теоретик-ініціятор, коли йому доводиться реалізувати якусь теорію-задум, а з другого — велике вдоволення й вдячність, що таку теорію можна було реалізувати. А з цим я хочу скласти подяку С. Хемичові й усім членам ФКУ, без яких ніколи не було б українського Гарварду.

Як відомо, вже з преси, великий Ювілей Християнської України привів і тут і в Україні до деяких дискусій, контроверсій чи полемік. Я в них входити не буду, тут не місце на це. Перш за все я хочу звернути увагу, що ми маємо унікальне щастя: всупереч усьому нам доводиться жити в тисячолітті! Тисячоліття трапляється раз на тисячу років — отож ми вибрані бути свідками тисячоліття. Тисячоліття чого? Християнства. Зразу ж насуваються й усякі інші тисячоліття, підставлені наприклад нашим окупантом. Одначе яке б тисячоліття й не було, немає порівняння власне для тисячоліття чи хрищення України.

У чому це справа? А саме: якщо б не було тисячоліття хрищення, цебто якби тисячу років тому ми не прийняли б хрищення, ми, мабуть, у анналах історії остались би якимись дивними, невідомими племенами як, наприклад, анти, про яких багато різних спорів, (як це звичайно люблять спорити, коли не можна знайти розв'язки або коли розв'язка залежить, так би мовити, від визнання віри того чи йнакшого науковця) або й ціла низка всяких інших народів, які перебували колись на території України. Із хрищенням Україна ввійшла до історії. Бо до історії входять лише ті, які мають історичну свідомість. І саме християнство принесло історичну свідомість в Україну.

Великі релігії, до яких у першу чергу належить християнство, визначаються тим, що вони передають дуже високі тайни на лінії абстракції, на лінії філософічній. І тільки по лінії абстракції можна дійти до лінеарного часу, тобто часу, який має початок і який від того часу нас обов'язує.

Попередні культури мали інший характер. Це були тзв. циклічні: ось повторялися такі чи інші події так, якби до деякої міри можна порівняти події світові історії з подіями, скажім, села. Події села кожного року ті самі. Маємо той самий цикл весни, літа, осені й т. д. Дуже часто на селі оцінюють час власне, чи це було під час такого свята, чи якоїсь хліборобської події, залежно від віку людини, наприклад, це було, коли „бабця" виходила заміж чи щонебудь у тому роді. Не вживається лінеарної хронології, яка подає, наприклад, як із хвилиною постало християнство і закріпилося, створило цей лінеарний спосіб бачення світу. Прийшов рік перший, в якому народився Христос, відтоді годинник почав бити й нема від цього жадного відходу. З кожним днем є щось нове, з кожним днем дальше щось приходить і тут є та ціла проблематика дуже важлива, до якої ми ще й може не цілком дозріли. Бо за перше тисячоліття з таких чи інших обставин ми ще не визбулися, не визволилися від того циклічного способу думання, способу думати саме поза часом, повторяти різні акції, різні дії, без огляду, чи вони мають якийсь сенс, чи позбавлені сенсу, якраз по лінії цієї лінеарної хронології, про яку я говорив. Ще раз повторюю, що всі ми тут маємо щастя починати друге тисячоліття українства. Впарі з цим ми мусимо все таки зробити деякі підсумки.

Найкраще було б піднятися вгору й з висоти глянути на минуле України та без жадної іншої думки як тільки на те, щоб спостерегти, що принесло перше тисячоліття, добачити, чого воно нам іще не дало та що ми повинні зробити в другому тисячолітті...

І здається мені, що в першу чергу ми мусіли б привести до створення кращого типу українця. Українця, для якого спадщина України — це не є справа лише тзв. обрядів, а прямо це є питання: бути чи не бути! Бо українство, як кожна інша модерна нація має рацію існування лише тоді, коли буде на найвищому рівні. Можливо ми в першому тисячолітті замало прикладали до цього уваги, але тепер ми мусимо подбати, щоб українство стануло на найвищий рівень. Очевидно, це вимагає від нас дуже багато, але йнакше життя не має жадного сенсу. Якраз тоді, коли ми починаємо ушляхетнювати українство від самих себе, тоді ми це українство (переродимо) на інший, на гідний рівень.

Я пообіцяв говорити коротко, а це дуже складна тема і по змозі, стисло цю справу представити. Як я це думаю?...

Перш за все, Україна — я не потребую широко представляти, ми всі це знаємо — переживає тривожний час, Україна є на переломі, Україна є в такій ситуації, де Україна в Україні може дуже скоро закінчитися. При теперішніх засобах інформації й усяких інших акцій дуже легко не тільки зрусифікувати українство, але й на що інше так сказати б, перевести й цілу земну кулю — під умовою, очевидно, що не буде відповідного опору. І цей опір мусить бути витворений.

(Продовження буде)

ДЕЛЕҐАТИ Й ДЕЛЕҐАТКИ НА 30-ТУ КОНВЕНЦІЮ УНС! ПАМ'ЯТАЙТЕ І ВИКОНАЙТЕ ВАШ ДЕЛЕҐАТСЬКИЙ ОБОВ'ЯЗОК: ПРИДБАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ У ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНОМУ ЧАСІ ТРАДИЦІЙНО „ДЕЛЕҐАТСЬКУ ДЕСЯТКУ” НОВИХ ЧЛЕНІВ! ВАШ ГОЛОС НА КОНВЕНЦІЇ БУДЕ СИЛЬНІШИЙ І ПЕРЕКОНЛИВІШИЙ, ЧИМ БІЛЬШОЮ КІЛЬКІСТЮ НОВИХ ЧЛЕНІВ ВИ ЗМОЖЕТЕ ЙОГО ПІДДЕРЖАТИ!

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО БРАТІВ У ПОТРЕБІ!

Чи Ви вже склали свою пожертву на допомогу загроженим голодом, холодом і недугами братам і сестрам українцям у Польщі? Передайте її негайно на руки Вашого о. Пароха, секретаря Вашого Відділу, або перешліть на адреси:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

UKRAINIAN CATHOLIC ARCHDIOCESE
815 N. Franklin Street
Philadelphia, Pa. 19123

Свято Героїнь у Ютиці

Відділ 57-ий Союзу Українок Америки в Ютиці, Н. Й, вже традиційно влаштовує щорічно в лютому або березні Свято українських жінок героїнь. Місяць лютий у нас присвячений особливо пам'яті Ольги Басараб і Олени Теліги, а місяць березень присвячений пам'яті 500 жінкам-в'язням, що загинули, розчавлені совєтськими танками в Кінґірі.

В цьому році 57-ий Відділ СУА влаштував Свято Героїнь в дні 13-го березня. Свято відкрила голова Відділу Анна Кошикар коротким змістовнимсловом. Нав'язуючи до символічного жесту, як то в минулому році Михайло Метрінко, один із звільнених тегеранських закладників, загасив свічку, яка горіла в церкві для нього в часі його перебування у неволі, А. Кошикар запалила свічку перед образом жінки-героїні, запитавши: „Коли ж прийде той час, коли наші страдниці в Україні зможуть погасити свічки болю, що палають для них у наших серцях?”

Ярослава Томич виголосила доповідь, яку опрацювала на словах Караванського: „Хто там в першій ступає лаві? Жінка?...А за нею хто? То не жінка, то совість наша!”. Історія поставила важке завдання перед українською жінкою. Вона мусила виробити в собі мужність і гарт духа, щоби не лише ступати разом в лаві з чоловіком, але й часто заступити його і йти першою,— сказала доповідачка. Численна публіка з великою увагою вислухала слова Я. Томич, яка накреслила визначні постаті українських героїнь в нашій історії до сьогоднішнього дня включно.

Далі в програмі виступали Христя і Уляна Клюфасівни з Сиракюз, які грали на бандурах і співали. Клюфасівни вже не раз виступали в Ютиці, і за кожним разом видно, як вони удосконалюють свою гру і спів. Цим разом вони проспівали під акомпаньямент бандур дует „Сирітка”, ліричний кант Яцикевича, і „Нагадай, бандуро” сольоспів Уляна Клюфас, бандура—Христя Клюфас, слова Н. Калюжної, муз. Г. Китастого.

Христя Клюфас зробила нам незвичайно милу несподіванку, запрезентувавши Гурток Молодих Бандуристів при Школі Українознавства в Сиракюзах. Це ще зовсім молоденькі діти від 11-ти до 15-ти років життя, шість дівчаток і два хлопчики: Валя Вертишин, Оксана Дупляк, Яруся Дупляк, Богдан Ємець, Галинка Ємець, Роберт Крупа, Аня Прибила і Леся Лучишин.

Вони під проводом своєї вчительки Х. Клюфас заграли на бандурах три композиції: „Думи мої”, „Полечка” і „Взяв би я бандуру. Зворушливо слухати і дивитися, як ці діти, що деяких ледве було видно з-поза бандури, перейняті вагою свого виступу, дзвінко і чисто видобували звуки рідних мелодій з того старовинного українського інструменту. Здавалося, що якби наші „страдниці” в Україні могли їх почути, то, напевно, усміхнулись би.

Музичні точки чергувалися із деклямацією та діялогом. Ксеня Антипів продеклямувала „Поклін” Лариси Мурович, а Ірина Запаранюк і Валя Шрам драматично передали „Діялог на роздоріжжі”, присвячений Оксані Мешко.

У кінцевій точці сестри Клюфасівни заспівали під акомпаньямент бандур „Бондарівна” Г. Китастого, і „Прощай, прощай” Г. Надретнього. І понеслись слова: „Прощай не назавжди, бо ми вернемось знову. На цей раз ворог вже програє бій!”... Всі були глибоко зворушені і думками полинули до золотоверхового Києва, в Україну, до золотих наших хрестів.

57-ий Відділ СУА дав змогу українській громаді в Ютиці гідно відзначити пам'ять українських Жінок Героїнь.

К. Антіпів

УСО „Тризуб” стремить до закінчення побудови Клюбу

Філядельфія, Па. (с.г.) — Як уже інформовано, тут в неділю, 21-го лютого ц.р. відбулися 32-гі Річні збори УСО „Тризуб”, під час яких обрано 30-членну Управу, яку знову очолив переобраний голова інж. Ігор Чижович. Під час згаданих Зборів одноголосно вирішено за всяку ціну до червня цього року закінчити будову Спортового Клюбу на власній 38-акровій посілості в Горшамі, Па. Щоб згадану ухвалу чимскорше виконати, голова Осередку інж. І. Чижович виступив на всіх чотирьох радіостанціях Філядельфійської метрополії з апелем до українського громадянства і сказав:

„Як переобраний голова славного Осередку вже на вступі почуваюся до милого обов'язку в імені Управи „Тризуба” зложити подяку всім вам, шановні добродії, жертводавці, приятелі і симпатики за те, що на протязі майже 32-ох років, ви завсіди допомагали „Тризубові” щедрими датками, відданою працею і мудрими порадами. Лише завдяки жертвенності громадян Філядельфійської метрополії й околиці „Тризуб” міг прославити українське ім'я не лише в Америці, але й в інших країнах та континентах.

Завдяки цій жертвенності „Тризуб” міг купити власний дім при Брод вулиці в Філядельфії, а відтак 38-акрову посілість в Горшам. Завдяки жертвенній праці сотень відданих „Тризубівців” й симпатиків, а також фінансовій помочі добродіїв та людей доброї волі, на згаданій посілості 1980 року почато будову репрезентаційного спортового Клюбу. Викінчення будови Клюбу продовжується, але, щоб його віддати до вжитку молоді з початком спортового сезону, ще потрібно 40,000 долярів. У зв'язку з цією фінансовою проблемою Управа Осередку звертається з проханням до українського громадянства допомогти закінчити будову Клюбу, який буде служити не лише „Тризубівцям” але також всій українській громаді так, як служить Дім „Тризуба” при Брод вулиці в Філядельфії.

Як вже сказано, зараз потрібно 40,000 долярів на викінчення Клюбу, і тому Управа шукає 400 добродіїв, громадян доброї волі, які пожертвують на „Тризуб” по 100 долярів. До мешканців Філядельфії й околиці зайдуть члени Управи за пожертвами, а з інших місцевостей проситься слати пожертви на адресу „Тризуба”. Віримо, що за українською традицією не лише жителі Філядельфії зложать свій щедрий даток, але і наші симпатики, які роз'їхались по просторах Америки, допоможуть завершити це велике діло. Закуплена 38-акрова посілість в підміській околиці і збудований на ній Спортовий Клюб є гордістю усіх українців не лише Філядельфії, але дооколичних місцевостей. Влітку, коли горяч докучає в задимлених містах і нема чим віддихнути, всім радимо їхати на „Тризубівку”. Там, мов в „раю”, під високими деревами в гарно впорядкованому парку можна добре відпочити, а при тому приглядатися, як діти, внуки, а, може, і правнуки вправляють різний спорт на зеленій травичці. Діти — це гордість й майбутність нації, тому „Тризуб” є гордий з того, що об'єднує понад 150 молодих хлопців і дівчат. Чи можна їх залишити, щоб „вулиця” їх виховувала? Ні, їх треба пригорнути і дати їм можливість себе пізнати. А це може їм дати своя рідна установа, яка приймає всіх дітей, якщо вони є українського роду. Тож поможім Управі „Тризуба” задержати нашу молодь й поможім їм викінчити будову Спортового Клюбу.

Пожертви просимо висилати на адресу: Ukrainian American Sport Center „Tryzub” 4930 N. Broad St. Philadelphia, Pa 19141.

Померла визначна мисткиня

Того дня, коли хоронили мисткиню Михайлину Стефанович — Ольшанську, здавалося, що віддих у грудях замерзає, такий був мороз.

У жалобному поході за домовиною йшла тільки нечисленна родина і деякі знайомі спочилої. Було це 10-го грудня 1981 року в Чикаґо. Померла малярка дня 7-го грудня після недовгої недуги паралічу призабутою, бо вже кільканадцять років ніде не уділялася. Із собору свв. Володимира і Ольги труну покладено в тверду землю на цвинтарі св. Миколая у довкіллі могилок її знайомих — творців літератури, мистецтва, музики. Серед тих, які залишили для грядучих поколінь плоди своїх надбань. А на цьому клаптику гостинної американської замлі рясно майоріють могили. Ось там — поет і вояк д-р Олесь Бабій, там — музика і композитор Омелян Плешкевич, далі — визначний лікар і публіцист д-р Тома Лапичак, поет і сатирик Теодор Курпіта, ідеолог і публіцист д-р Юліян Вассиян, великі суспільники, доктори медицини, Сіменович (будівничий українського музею) та музика і диригент д-р Ярослав Кокорудз; невіджалуваний єпископ Кир Ярослав Ґарбо; десятки науковців Отців Василіян і численні могили світських діячів, священиків, вчителів, кооператорів та інших.

Мисткиня Стефанович-Ольшанська народилася в Старяві, біля Мостиськ, у Галичині 1895 року, де її батько був священиком. Після закінчення дівочого ліцею в Перемишлі як обдарована мистецьким талантом переїхала вчитися малярства до проф. Батовського у Львові. Пізніше стає ученицею професора хемії мистця Петра Холодного, старшого, майстра старинної техніки візантійської іконографії. Продовжувати свої мистецькі студії Стефанович-Ольшанська поїхала до Парижу. Повернувшись до Львова, як членкиня „Діячів Українського Мистецтва” вже 1923 року вона вперше виставили свої праці. Малярка, що добре вивчила під рукою проф. Холодного техніку старинного темперового іконопису та золочення, в Парижі доповнила своє знання іншими техніками ґрафічними та олії в стилі модного тоді імпресіонізму. Її праці нагадували поінталіста Серрата, та тільки нагадували багаті килими далекого Сходу. Її інтеліґенція, начитаність та фантазія піддавали ідеї, і малярка почала творити композиції історично-побутового змісту. З цього періоду відомі були її: „Похід Ігоря на Половців” „Плач Ярославни”, „Бранці”, „Бондарівна” й інші. На замовлення тодішнього ректора Духовної Семінарії о. д-ра Сліпого, теперішнього Патріярха Йосифа, малярка намалювала для каплиці композицію „Подвижники Унії”, ікону Матері Божої та інші.

Мисткиня одружилася у Львові із д-ром медицини Стефановичем, братом визначної мисткині Ярослави Музики. Супружжя це мало сина Левка, але мисткиня не втішалася довго родинним щастям, бо швидко повдовіла, а про сина й досі не мала вістки. По Другій світовій війні мисткиня виїхала до Німеччини, а звідтам перед 30-ма роками переїхала до Америки, спочатку до Каліфорнії, а опісля до Чикаґо.

Тоді то доля злучила нас обидвох в гурті ще чотирьох малярок із різних країн при праці малювання плястикових і шовкових куртин. Було це цікаве, бо нас шість мисткинь працювало у справді „художніх” умовинах, як колись у академіях (німка, росіянка, француженка, шведка і ми дві українки). Ми мали змогу обмінюватися думками, що торкались наших спільних зацікавлень. Після кількох років ми порозходилися. Кожна з нас пішла своєю дорогою. Мисткиня Стефанович-Ольшанська дістала дуже добру працю, але вже не малярську і, можливо, це вплинуло на те, що тільки насилу ми випросили її двічі виставлятися в ґалерії на спільних виставках. Потім вона щораз більше замикалася у своїй майстерні, працюючи далі, але вже ніколи не хотіла виставляти, ані не продавати.

Спадщина її скромна, та вона оригінальна і ще дещо є тепер в посіданні її родини. Можливо колись перешлють її образи до музеїв, щоб із райдужного і цікавого мистецтва малярки Михайлини Стефанович-Ольшанської для грядучих поколінь зістався слід.

Марія Гарасовська-Дачишин

В ПОКЛОНІ ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

Ню Йорк

Старанням Комітету О'бєднанних Українсько-Американських Організацій великого Ню Йорку та Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА відбувся у неділю, 14-го березня ц.р., в залі Вашінгтон Ірвінґ школи Шеченківський концерт, мистецька програма якого була виведена силами нашої молоді. Експеримент скромний, хоч не позбавлений цікавости.

Проте все таки і цей задум не зумів стягнути більше молоді на таке вагоме свято. Добре, що хоч старші громадяни прийшли. В цілому хори не визначалися нічим особливим, зате солісти, індивідуально, потрапили повернути до себе увагу. І це була найбільш додатня і будуюча сторінка концерту.

По відспіванні „Заповіту” мішаним ансамблем „Промінь” під керівництвом Б. Волянської і по відкритті Свята головою КОУАО М. Шпонтаком, довшу доповідь мав ред. Володимир Барагура. Реферат був цікавий і успішний.

Наголошуючи аксіому невмиручости поета,—що існує дата народження Шевченка, але немає дати його смерти та що Прометейський дух Пророка вітатиме без упину над Україною аж до її визволення,— промовець подав теж маловідомі дані з життя поета; про його всеобдарованість, як, наприклад, музикальність, співучість, талант до скульптури танцю тощо.

Сумівські дівочі „Жайворонки” з диригентом Л. Стругацьким і фортепіяновим супроводом С. Шереґ відспівали „Садок вишневий”, Пашкевича-Симоненка „Виростеш ти, сину” та Гнатишина „На городі пастернак”. Безавторську мелодію „Вишневого садку”, змінювану всіми і вкінці знівечену, треба залишити, бо вона не робить додатнього враження. В загальному хор співав краще, як останньо.

Закінчення першої частини концерту визначилось блискучою деклямацією „Лебедину” (з „Гайдамаків”) О. Шкафаровської-Рудик. Буле це справжнє пережиття Шевченківської поезії. Особливо діялог був відданий з повним драматичним хистом. Її деклямацій у нас чомусь ще і досі не доцінюється належно, а тим часом її драматичні відтворення нагадують часто незабутнього і одноразового Ю. Ґеника-Березовського.

„Реве та стогне” відіграв на фортепіяні Я. Бачинський, учень УМІ, „Поему” А. Жука виконав добре на цьому ж інструменті учень УМІ О. Гарасимович. „Промінь” ймовірно скріплюється, як чисельно, так і мистецько. Проспівав він Гайворонського „Ой у саду” та уривок з опери М. Вериківського „Наймичка”.

І хоча знову тут був би потрібний куди численніший хор, та й часті фортепіянові—не оркестрові— переґравки послаблювали мистецьке враження композиції, то, проте, сам задум виконати дійсно поважну композицію гідний похвали. Членка „Променя” О. Харук відспівала Стеценкову (не Лисенкову, як зазначено хибно в програмці) „Плавай, плавай, лебедонько” свобідно й обіцюючо. В неї приємний ліричний, сопрановий голос. Цікаво буде, як далеко зуміє вона зайти з її гарним голосом, який потребує ще відповідного школення. Задовільно акомпаньювала М. Мачай. Колишній учень УМІ Ю. Фурда виконав інтеліґентно і з розмахом Лисенків „Прелюд ц-моль”.

Закінчив концерт Ансамбль школи кобзарського мистецтва під керівництвом Ю. Китастого. Цей Ансамбль заграв і заспівав в обрібці недавно померлого бандуриста-піонера В. Ємця „Встає хмара”. Перед виконанням Китастий заповів, що бажає присвятити цю пісню св.п. Ємцеві.

Бандуристи виконали ще зі співом Степового „Зоре моя вечірняя,” „Сонце гріє” та Стеценкове „Ой, літа орел”. Солістами були І. Лехіцький, Н. Гончаренко, О. Ходоба, М. Йовик, Н. Гуменюк і М. Невмержицький. Видно, що Ансамбль працює наполегливо, бо поступ помітний. Сподіваймось, що розвій цієї бандуристичної вітки буде постійно кріпшати.

Публіка нагороджувала щирими оплесками точки молодих виконавців. Національним гимном „Ще не вмерла Україна”, відспіваним бадьоро всіма, закінчене це щорічне вагоме всенаціональне свято на прославу нашого великого Пророка.

Теодор Терен-Юськів

Вилмінґтон

У Вилмінґтоні, Делавер, щороку у березні діти суботньої школи при православний церкви свв. Апостолів Петра і Павла святкують пам'ять нашого Пророка Тараса Шевченка.

В цьому році також маленька група дітей не забула за Тараса Шевченка, а збудила і старших, щоб вшанувати нашого улюбленого поета. У неділю, 14-го березня ц.р., після Служби Божої у церковній залі всі зібралися щоб вшанувати поета. Програмою керував о. Павло Гринишин, настоятель вищезгаданої церкви. Отець Павло подякував гостям і парафіянам за численну присутність на цьому святі.

Катруся Шеремета прочитала про життя і творчість Тараса Шевченка. Ігор Шеремета деклямував вірш „Гамалія”, Марко Мельниченко деклямував вірш „Мені однаково”, Оксана Шеремета деклямувала вірш Миколи Руденка „Візьми свій хрест”.

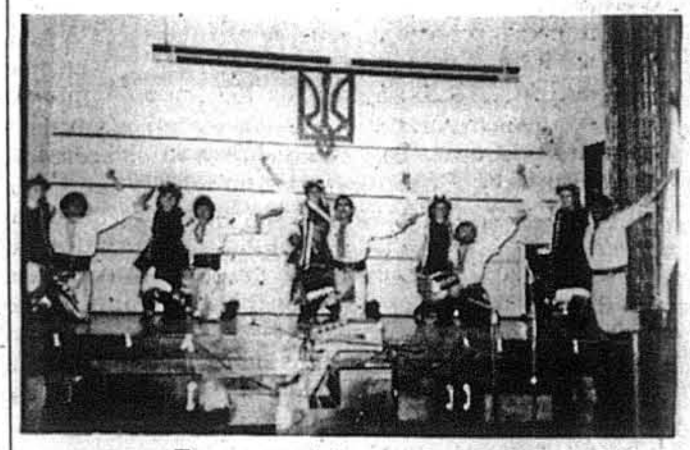
Цього року до програми прилучилися також і дорослі з прекрасною рецитацією і співом. Осип Лужецький рецитував вірш „Послання”. Теодозія Пастушок рецитувала вірш „Чигирин” і також пояснила в англійській мові значення вірша, думки і любов поета до України. Марлін Кухар продеклямувала вірш, який не збула ще зі шкільних літ—„Заповіт”.

Тарасове свято вшанував і прекрасний Ансамбль Бандуристів під керівництвом Сергія Ковальчука, що виконав надзвичайно гарно дві пісні „Вітер віє, повіває” і „Пісню про Залізнака”

На закінчення програми церковний хор під диригуванням Сергія Ковальчука, акомпаньямент—Катруся Шеремета, фортепіяно, заспівав „Учітеся, брати мої” і „Заповіт”, який залишив нам Тарас Шевченко у наших серцях.

Люба Шеремета

Картерет

Танцювальний ансамбль „Воля”

Юні сумівці 14-го Відділу СУМ-А в Картереті, Н.Дж., як і минулими роками, під головуванням невтомного Володимира Юрченюка, підготовили свято Тараса Шевченка для широкого громадянства, яке відбулося тут у суботу, 6-го березня ц.р., у залі школи Нейтан Голл.

Понад 250 осіб виповнили залю школи, щоб віддати пошану Великому Кобзареві, безсмертному Тарасові. Особливим гостем в цьому році на Шевченківському Святі був Архиєпископ-Митрополит Стефан Сулик. Виконавці програми, одягнені в українські народні строї, робили приємне враження і вносили святковий настрій. На сцені — великий портрет нашого Тараса Шевченка, гарно прибраний українським вишитим рушником, перед яким наймолодші сумівці, учні Школи Українознавства в Картереті, склали китиці квітів.

Концерт відкрито американським національним гимном. Інж. Володимир Янів виголосив доповідь, в якій порівняв життя великого генія України Т. Шевченка з життям Блаженнішого Патріярха Йосифа, бо обидва вони вийшли з надр народу, карались по московських тюрмах і показали нам шлях до національної і церковної самостійности.

Життєпис Шевченка англійською мовою прочитала молода сумівка Варвара Шманько. Кілька пісень фахово і по-мистецьки виконав Олесь Кузишин, за що присутні нагородили його довгими та рясними оплесками. Вірш „Розрита могила” виконали: Євген Науменко в англійській і Юрко Ґлущик в українській мовах. Найбільш зворушливим був виступ п'ятирічної Лариси Юрченюк, яка дуже гарно продеклямувала вірш „Учітеся, брати мої”.

Програма концерту була складена так, що в ній перепліталися деклямації і співи з танцями. Танцювальний ансамбль „Воля” по-мистецьки виконав танці „Рушничок”, „Вітрець” і „Гопак”. Юнацтво СУМ-А, яких підготувала Орися Дитиняк, гарно продеклямували кілька віршів Шевченка.

На закінчення програми голова батьківського комітету Василь Матлаґа подякував всім виконавцям програми за їхню працю для успіху цього свята, а також подякував всім тим, хто своєю присутністю вшанував Великого Сина України Тараса Шевченка.

Відспіванням українського національного гимну закінчено свято.

Іван Кушнір

РОСІЙСЬКИЙ ДИСИДЕНТ Іван Ковальов, процес якого відбувся у Москві заявив на суді, що він невинний і не поповнев ніяких з тих злочинів, які йому закидає акт обвинувачення. Ковальов є один з останніх членів Гельсінкської групи в Москві і за приналежність до тої групи та діяльність у її рамках він відповідав перед судом.

Дописи з життя громад, установ, організацій чи осіб мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками й писати розбірливо. Дописи слід надсилати до десяти днів після відбуття даної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи й правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища, не скорочуючи їх. У випадку англійських імен чи назв треба дати в дужках і їх.

У світлу пам'ять Покійних Земляків
д-ра ЛОНГИНА і д-ра МАРКІЯНА МІҐОЦЬКИХ
складаємо 100.00 долярів
на ЦЕРКВУ в ЛЮРДІ.

С. Орандж, Н. Дж. — Наталка і Роман КРАВЧУКИ

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в суботу, 3-го квітня 1982 року в Ню Йорку, Н. Й.,
відійшла у Вічність
наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

ЛІДА КОЛОСІЙ

народжена 25-го січня 1924 року в м. Кремянці,
Волинь, Україна.

ПАНАХИДА — у вівторок, 6-го квітня 1982 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Quin при 36-ій вул. і Бродвей, Асторія, Н. Й.

ПОХОРОН — відбудеться в середу, 7-го квітня 1982 р., о год. 9:30 ранку з церкви св. Юра в Ню Йорку, а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж..

Горем прибиті:
муж — ІВАН
сини:
МИХАЙЛО, ПЕТРО, ЕВГЕН з дружинами і дітьми
ІВАН І ТАРАС
дочки — ОЛЬГА І ДАРІЯ
СЕСТРА з родиною в Україні
Ближча і дальша Родина в Польщі і Америці

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ВІДБУЛИСЯ ЛЕЩАТАРСЬКІ ПЕРШОСТІ УСЦАК — 1982 РОКУ

Сиракюзи, Н.Й.–У суботу, 27-го лютого ц.р., в Талі, Н.Й., на лещатарських теренах „Сонг Мовнтейн" відбулися лещатарські змагання за індивідуальний і клюбовий чемпіонат Української Спортової Централі Америки і Канади, господарем яких був лещатарський клюб „Сокіл" Сиракюз. Чудова погода та надзвичайно добрий сніговий стан додали ще більшого успіху змагунам, що в числі 47 стали до старту, репрезентуючи 11-ть українських спортових осередків. Провідником змагань був Олександер Ґудзяк, а головним суддею Ярослав Рубель.

Переможці групі конкуренцій: чоловіки (стартувало 19 лещатарів) крутобіг: М.Касараба (Пласт, Бостон) 69,4; М.Гудзяк („Сокіл" Сиракюзи) 70.7; Ю.Шаран („Сокіл" Сиракюзи) 75.3. Великий крутобіг: М.Ґудзяк („Сокіл" Сиракюзи) 30.4; Ю.Шаран („Сокіл" Сиракюзи) 32.7; Р. Федорович („Черник" Дітройт) 32.8. Комбінація: М.Ґудзяк („Сокіл" Сиракюзи); М.Касараба (Пласт Бостон), Ю.Шаран („Сокіл", Сиракюзи).

Жінки (стартувало п'ять змагунок), крутобіг: Т.Терпиляк (Пласт, Клівленд) 95,3, Х.Білинська („Леви", Чикаґо) 97.1, П.Сетин (КЛК, Баффало) 100.5. Великий крутобіг: Т.Терпиляк (Пласт, Клівленд) 40.8, Х. Білинська („Леви" Чикаґо) 41.1, Р.Касараба (Пласт, Клівленд) 42.5.

Комбінація: Т.Терпиляк, Х. Білинська, П.Сетин.

Сеньйори (стартувало шість змагунів), крутобіг: З.Касараба (Пласт, Бостон) 85.5, Р.Шаран („Сокіл", Сиракюзи) 95.1, О. Ґудзяк („Сокіл", Сиракюзи) 95.7.

Великий крутобіг: З.Касараба 35.6, Р.Шаран 40.1, О.Ґудзяк 41.7.

Комбінація: З.Касараба, Р.Шаран, О.Ґудзяк.

Юнаки 14 - 18 років (стартувало п'ять змагунів), крутобіг: Р.Жаровський (КЛК, Торонто) 88.8; Д.Яців (КЛК, Торонто) 92.1, А.Талярeвич (Пласт, Клівленд) 92.9.

Великий крутобіг: Р.Жаровський 37.0, Д.Яців 37,4, А.Талярeвич 37.4, М.Якубович (Пласт, Олбані) 40.6.

Комбінація: Р.Жаровський, Д.Яців, А.Талярeвич.

Юначки 14-18 років (стартувало чотири змагунки), крутобіг: Х. Касараба (Пласт, Бостон) 92.9. Великий крутобіг: О. Цьолко (КЛК, Ню Йорк) 40.4, Х. Касараба 40.9, С. Трач (Пласт, Рочестер) 41.0. Комбінація: Х.Касараба.

Хлопці 9-13 років (стартувало сім змагунів), крутобіг: Б.Жаровський (КЛК, Торонто) 97.0, Ю.Талярeвич (Пласт, Клівленд) 103.5, Д.Кобзяр (УСВТ „Ч.Січ") Ітака 107.4. Великий крутобіг: Б.Жаровський 40.4, А. Трещишин (КЛК, Баффало) 41.3, Р.Якубович (Пласт, Олбані) 43.6.

Дівчата 9-14 років, крутобіг: Н.Касараба (Пласт, Бостон) 110.1. Великий крутобіг: Н.Касараба 53.3.

КІНЦЕВИЙ ПОКАЗНИК ЛЕЩАТАРСЬКИХ ПЕРШЕНСТВ — 1982

	Точок
Пласт, Клівленд	143
„Сокіл", Сиракюзи	60
Пласт, Бостон	54
КЛК, Торонто	49
КЛК, Баффало	26
УАСТ „Леви" Чикаґо	17
Пласт, Олбані	16
КЛК, Ню Йорк	13
Пласт, Рочестер	7
УСВТ „Ч.Січ" Ітака	5
УАСТ „Черник" Дітройт	4.

Чашу ім. Орловського здобули лещатарі станиці Пласту Клівленд. По змаганнях у приміщеннях „Голидей Інн" в Сиракюзах відбувся бенкет і товариська зустріч, на якій голова УСЦАК Роман Куціль привітав учасників та побажав успіхів у майбутньому. Господарі клюбу „Сокіл" вручили переможцям чаші й медалі. Чашу КЛК Ню-Йорк за найчисленнішу участь у змаганнях вручено станиці Пласту Бостон. У неділю на п'ятикілометровій плоскій площі чотири лещатарі відбули лещатарський біг, в якому перемогу здобув І.Струтинський (йому вручено перехідну чашу). Дальші місця зайняли: І.Яремко, Ю.Трещишин і А.Трещишин.

Роман Шаран

Гартфорд у поклоні Патріярхові

У неділю, 7-го березня ц.р., Гартфорд, Конн., разом із околицями долучилися до ряду громад, які відзначили 90-річчя народження та 65-річчя священства Блаженнішого Патріярха Йосифа І.

Перші іскорки горіючої віддайности Патріярхові — десятки карток із побажанням — полетіли до Блаженнішого в Рим від дітей школи українознавства, директором якої є інж. О.Пришляк, при церкві св. Михайла в Гартфорді. Такий невимушений вияв любови чи не більше промовляє до серця того, який був позбавлений на протязі довгих років будь-якої любови.

Підготовою свята, далеко наперід трудилися голова Патріярхального Товариства Богдан Стельмах і парох церкви св. арх. Михаїла, о. Стефан Чомко.

Квитки-програмки, гарно оформлені Андрієм Рудиком, рознесли вістку всій околиці про намічені святкування.

Не зважаючи на несприятливу погоду, церкву св. Михаїла заповнили біля 550 осіб — парохіяни, численні гості, молодечі організації Пласту і СУМ-А, ветерани зі своїми прапорами. Під спів хору „Діброва" процесія увійшла до відслуження Архиєрейської Св. Літургії, на чолі з Владикою Василем єпископом Стемфорду, при співучасті священиків: о. Архимандрита Віктора Поспішила, о. Стефана Чомка, о. Петра Скренковського, о. Ярослава Шуста, о. Володимира Бойсака, о. Йосифа Шаловки, о. Олексія Флоріді, о. Юрія Лукачика, о. Романа Білецького, о. Романа Ґолемби, о. Івана Терлецького; капеляни — о. Іван Сквілєр, о. Лев Моско; диякони — о. Лев Любинський, о. Василь Заверуха.

Св. Літургію збагачував красний молитовний спів хору під проводом інж. Олександра Пришляка.

Беспосередньо після Св. Літургії відбувся святочний бенкет і мистецька програма в приміщеннях шкільної залі.

За почесним столом засіли: Владика Василь, всі вищезгадані отці, та 12 учнів середньої школи св. Василія Великого в Стемфорді. На сцені виднів великий маєстатичний портрет Патріярха Йосифа. Два ряди жовтих хризантем були приміщені в стопах Блаженнішого.

Мішані хори Гартфорду і Ню Бритен під керівництвом Андрія Пришляка і сольовим заспівом Я.Заставського відспівали „Отче Наш" Новохацького, після чого Владика Василь поблагословив трапезу. Слідувала кантата А.Гнатищина „В честь Патріярха Йосифа І" зі сольо Б.Крупи, могутньо виконана об'єднаними хорами.

Коротке вступне слово сказав о. С.Чомко, який теж представив господиню свята Рому Гайду, заступницю голови Крайової і Світової Управ Патріярхального Товариства. Вона дуже приємно і святочно переводила програму короткими описами про Патріярха та поясненям мистецьких точок у двох мовах, з огляду на присутність чужинців..

Інсценізацію молоді з Ню Гейвену „Привіт Патріярхові" (мистецька підготова Христини Мельник) присутні прийняли щирими оплесками. Головну розповідь вів Мирон Мельник. Діти — В.Зінич, К.Кузик, О.Марків, А.Мельник, Н.Троян-внесли пять подарунків для Патріярха і дуже гарно деклямували.

Рецитацією „Мойсей" Івана Франка маєстро Лідія Крушельницька зачарувала всіх. На великій залі, де розмістилося 450 осіб, панувала абсолютна тиша. П-і Лідія впровадила нас всіх у світ „Мойсея" (чи може це світ нашого Патріярха?). На обличчі виконавця були виразно помітні зворушення і переживання, бо справді Л.Крушельницька цілою душею уділилася і вірно віддала нелегкий твір.

Святочну доповідь про життєвий шлях Блаженнішого Патріярха виголосив Владика Василь. Хоча цей шлях був тернистий, він увінчався подивугідними успіхами — появами величавого Собору Св. Софії в Римі та університету ім. Папи Климентія. Блаженніший Отець став оборонцем Української Католицької Церкви на численних Соборах, зайнявши рішуче становище патріярхального устрою своєї Церкви.

Всі Богом дані завдання Блаженніший мужньо зі самопосвятою і терпелівістю виконав як і далі виконує. Він нас всіх пригортає під своє крило, а ми на нього уповали як на доброго Пастиря, що своєю завзятою сильною вірою поведе нас до кращого завтра, де запанує остаточна перемога правди над злом.

Настав час обіду, який з питомою їм справністю і смаком приготовило подружжя Дидини.

Перед закінченням святкувань Б.Стельмах виголосив заключне слово, подякувавши всім за труд в переведенні цього небуденного дня. Останньою точкою були дві пісні у виконанні об'єднаних хорів. Хористи, одягнені у вишивки, ставши перед портретом Патріярха проспівали Кантату Кудрика „Перед Тобою". Молитвою за Патріярха І. Недільського наша громада успішно закінчила звеличання Голови Помісної Католицької Церкви.

Р.З.

У вісімдесят перший рік вступаючи

Проф. Гаврило Гордієнко

Шостого квітня проф. Гаврилові Гордієнкові — письменникові і авторові ряду статтей у „Свободі" та „Альманахові" Українського Народного Союзу, членом Відділу якого — спершу 189-го (1949), а відтак — 422-го він є до сьогодні, сповниться 80 років. Проф. Гордієнко був співробітником Української Загальної Енциклопедії „Знання" (1931—1933) у Станиславові і Коломиї, як і теж він був співробітником Енциклопедії Українознавства (1949) в Парижі, Франція. На протязі довгих років він писав різні статті ще в Україні, а виеміґрувавши, — до українських газет і журналів в Европі і Америці. Виказ його друкованих праць зібрано в збірку „Бібліографія", де поміщено рівно 500 його друкованих праць, що їх він друкував у формі статтей, розвідок і заміток. Окремими публікаціями вийшли: „Конюшина", Львів, 1929, „Соя", Львів, 1930, „Верховинські сінокоси", Львів, 1934; „Верховинські фасолі", Львів, 1934; „Фізіологія рослин", Реґенсбурґ, 1946, „Аґрарна реформа на Волині в XVI столітті", Вінніпеґ, 1962, „Історія культурних рослин", Мюнхен, 1970, (з автобіографією) „Хліб насущний", Філядельфії, „Червона Калина", Торонто 1973.

На окрему увагу заслуговує два томи Г.Гордієнка книжки „Під щитом Марса", що вийшли накладом автора у Філядельфії, Па. Перший том цієї книжки появився у 1976 року. Другий том — це 231-сторінкова книжка спогадів - від 1922-1931 років - із часу перебування автора у Подєбрадах, де він студіював. У ній автор описує життя українських студентів, які, враз із своїми професорами, були співтворцями української культури. У цій книжці Г. Гордієнко також представляє діяльність агрономічного товариста у цьому місті, пише про книжки, що появилися у цьому часі, накреслює організоване життя української спільноти, як і пише про театр, кіно, навчання у Подєбрадській академії, представляючи товариське життя української громади, як і її труд над розвоєм української культури. В книжці - багато світлин із студійних часів автора, як теж у прилозі — його документи зі студій. Цей том спогадів, обкладинку до якого виконав мистець Андрій Мадай, автор присвячує „Незабутнім творцям скарбів української національної культури в Подєбрадах". Третій том книжки „Під щитом Марса" вже готовий до друку.

СЕНАТ ЗАТВЕРДИВ 53-РІЧНОГО ГЕРМАНА В. Нікела на амбасадора З'єднаних Стейтів Америки до Південної Африки. Нікел, по фаху журналіст, вже раніше пропонував, щоб Уряд ЗСА більше поцікавився проблемами в тій країні і збільшив свої інвестиції в розбудову копалень дорогоцінними металами. Ця постава амбасадора Нікела робить його автоматично приємливою людиною для уряду Південної Африки. Представники деяких американських релігійних груп вели проти Нікела довгу акцію і домагалися від сенатської Комісії для закордонних зв'язків, щоб вона відкинула номінацію, кажучи, що він не матиме достатньої сили, щоб ефектовно протиставитися політиці расової дискримінації. Нікел, однак отримав номінацію майже одноголосно і заповів, що він поборюватиме колоніяльні залишки і встановить зв'язок з представниками чорного населення в Південній Африці.

КЕРІВНИКИ 35-ох головних релігій світу випрацювали і передали генеральному секретареві Об'єднаних Націй Гавіє Перезові де Куеярові спеціяльний меморандум у якому вони закликають цю міжнародну організацію посилити старання в напрямі замороження нуклеарної зброї і дораджують скликати спеціяльну сесію Генеральної Асамблеї ОН для обговорення справи роззброєння. На думку релігійних лідерів великодержави витрачають понад 500 більйонів долярів на зброєння, а за ці гроші можна б врятувати мільйони людей від голодової смерти і покращати економічний стан багатьох людей і народів. Між підписаними є прізвище Даляй Лями, єпископа Десмонда Туту, генерального секретаря Ради Церков в Південній Африці, єпископа Джеймса Армстронґа, президента Крайової ради церков, архиєпископа Джана Р. Ровча, президента Католицької Конференції в ЗСА, рабіна Волтера Вурцбирґера, президента Ради синаґоґ в Америці, д-ра Іннамуляга Хана, генерального секретаря Світового музулманського конґресу і архиєпископа Яковоса, голови Грецько-православних Церков в Північній і Полудневій Америці.